

MJESEČARI

Isidora Bjelica

ISIDORA BJELICA je rođena u Sarajevu 10. XII 1966. g. gdje studira komparativnu književnost sve do preseljenja u Beograd 1986. Objavila je dvije knjige priča »Prvi probudeni« 1986. u ediciji »Pegaz« Književna omladina Srbije i »Gospodar sretnih predmeta«, »Sfairos« 1989.

Kad je Pandora upoznala Sokola bio je mjesec vreo i užaren, ili se sa zemlje samo tako činilo.

Soko je bio mjesecar, i da mjesec nije bio tako gust i obavijen crvenim maglama, nikada ne bi sreo Pandoru.

Pandora je bila natovarena jednim teškim grijehom i šetala je pored rijeke, pretvarajući se da je mjesecarka, ruku ispruženih i zatvorenih očiju. Nad Pandorom mjesec nije imao nikakvu moć, ali joj je bio opravdanje da žmireći tetura pored rijeke. Mjesec nije mogao znati da se Pandora pretvara.

Ovako je mogla mirno da razmisli o svom životu pa, ako shvati da ne vrijedi više živjeti, da se baci u rijeku i okupa ili udavi. Rashladi, prehladi ili umre.

Sa druge strane, i ako ne odluči da se baci u rijeku mogla je mirno i neodgovorno da tumara po travi i šetalištu i da baš niko — ni mjesec, ni psi, ni drugi mjesecari ne znaju da ona nije u vlasti mjeseca. Tako je, bar, (koliko se misli mogu očistiti i odvojiti) razmišljala Pandora, sa nepravilnim crvenim loknama urezbaranim u mrak.

Juče umro joj je jedini preostao udvarač, crven i zdrav. Prepuklo mu srce i otišao ko zna gdje.

Petnaest dana ranije drugi udvarač se utopio u svojoj dvadeset šestoj godini i rekli su Pandori da je to bilo čudno i glasno davljenje.

Još nije palo ni lišće pod kojim je stajao njen treći udvarač, koji je nestao sa neke prašnjave bezglasne ulice i nikada se više nije pojavio.

Stresla se Pandora i uzdahnula, isprepadana da bi joj tog trenutka moglo prepući malo i, možda, nezdravo srce, natovareno strahovima i mjesecinom.

Naježila se u ukočila Pandora i baš kada se uhvatila za, uostalom možda i veliko, srce naišao je Soko koji je bio mjesecar i koga je — već pomenuti užaren i vreo, prenaprekao i opasan i bez vukova da zavijaju na njega — mjesec, izvukao iz kuće upravljajući sa njim kao sa vodom ili ženskom utrobom.

Udarila je Pandora u Sokola i Soko se razbudio, a Pandora od udara zaboravila na srce.

Tako su Pandora i Soko na obali rijeke razmijenili riječ ili dvije i onda se Soko istrgnuo mjesecu, a Pandora strahu.

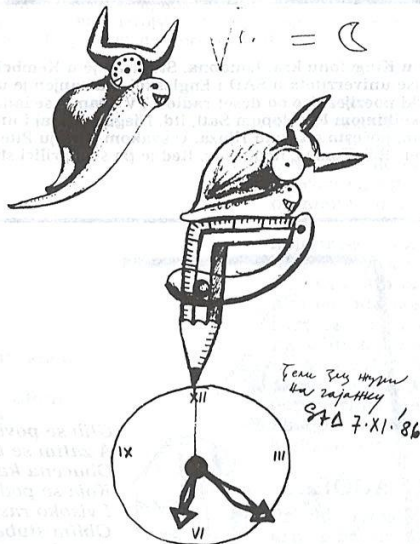
Poslije dva mjeseca Pandora i Soko su se držali za ruke, ljubili i Soko je znao Pandoru napamet kao molitvu, a Pandora Sokola gotovo na pamet kao ne sasvim naučenu pjesmicu.

Pandora je Sokolu priznala svoj ogroman i težak grijeh (koji može interesovati čitaoca, ali ga ne smijemo navoditi). A Soko je Pandori, teško kao kad zamišlja azijske ptice, priznao svoja tri grijeha (koji su manji od Pandorinog i čudnovati, ali ih je sama priča izbljuvala kao nepodnošljiv ukus, iako bi ih radoznao i grijehu sklon čitalac mogao usvojiti sa velikim zadovoljstvom).

Onda je Soko zaprosio Pandoru i, sve u svemu, ako se izuzmu slani i razbacani plačevi i drhtavice zbog preosjetljivosti i otkrivanja još grijehova i slabosti, moglo bi se reći da su Pandora i Soko imali sve šanse da se prepoznaju u posljednjoj rečenici bilo koje bajke koja se bavi lovom na princeze i princeve, da se nije desilo nešto strašno, strašno čudno.

Naime, taman se Pandora smirila, ozdravila, ojačala, spremila dušu, utrobu i srce da rada i bude žena. Koža i uši joj se privikli na Sokola, krevet i maženja omilila, obrazi rumenili od same i čiste radosti, tepanja i stiskanja kad je desetak dana pred svadbom Soko izveo u nedeljnu šetnju.

Šetnja kao šetnja, mislila je Pandora. . . Onda joj je Soko rekao da će šetati po groblju. I ona nije imala ništa protiv. Rekao joj je da je

sam često nekoliko dana pred pun mjesec šetao po groblju i gledao slike, čisto zaboravljene grobove bez porodice ili milosti, pamtio natpise i razmišljao o mrtvim.

I odveo je Soko Pandoru sa šeširićem na glavi na groblje. I Pandora je kupila i cvijeće u boji njenog šešira da ga stavi na neki grob koji joj se omili ili sam poželi cvijeće.

U početku obišli su grobove velikih i slavnih koje je Pandora tužno gledala.

Poslije su stajali nad spomenicima zaboravljenih heroja i lijepih žena uz koje je Pandora uzdisala.

Onda grobove sa najtužnijim slikama i najčudnijim natpisima kojima je razdijelila cvijeće i boje i tanak miris u njemu.

Došli su i na grobove dobročinitelja, u fotografiji i grobu sjedinjenih ljubavnika, zadržnika, tek zadjevojenih djevojčica i predratnih sportista, pomiješanih dobrih i loših pisaca, vrelih izdajnika i zanesenih žrtava, nad kojima se Pandora ispunila smrću i tugom. Od datuma početka i datuma kraja, od brzine nestajanja rastužila se i razlila vukući se za Sokolom ko neubjedljiva sjena sumraka.

Nad dječijim grobovima plakala je Pandora glasno i tresla se od duše do mesa. Od mesa do kože prodirala je drhtavica. Od užasa i straha se držala za utrobu i pribijala se uz Sokola, koji je zamišljen i uvelik koračao pored nje.

Na kraju, raščupana i uplakana, tiho naljučena, zatrčala se sjela na prvi grob do kojeg je snaga dovela. I tu je Soko sjeo pored nje i rashladio je i poljubio je sve ne bili se umirila. Onda je Soko, sklon gledanju, primjetio da su na grobu neke crne i u svim crtama i izrazu lijepe žene, po imenu Jelice Belić, sakrivene iza zapašenih grobova i jednog fabrikanta bombona.

Divio se Soko slici i ljepoti i nad potpisom njenog Mihajla koji je sahranio maštao je i pogadao sudbini Jelice Belić koja je trajala kratko i, vjerovatno, sahranjena dostojno i zaboravljena. Govorio je Soko dugo i tiho o njenoj nesreći i ljubavi, trajanju i pogadao da li ga Jelice čije ili ne i sve je to Pandori bilo tako tužno da se mogla hvatati samo za oblak, jer jedino oblak od svega što je vidjela nije bio u groblju, a oblak je izmicao.

Slušala je Pandora Sokola pažljivo, a onda se rastuživala prvo kao nad mrtvom pticom, pa nad tužnim filmom. Ustala je njena tuga sve do suza koje je proivala nad pjesmom »Zemlja Milić Barjaktara«. Uspravila se tuga do

očaja, kao kod teških bolesti i objavljenih ratova. Na kraju Pandora sama postala je tuga i samo su uši nezamućene slušale kako Soko pobožan i zanesen, osunčani mjesecar, govori o smrti i duhovima, Jelici i Mihajlu, oplakivajući i. . .

Pobjesnula je Pandora, dovedena iz kreveta na groblje, iz tepanja u jecanje, iz smijanja u plakanje i pomislila da to Soko samo izmišlja sve te priče i umiranja, grobove i Jelicu, duhove i Pakao. Pomislila je od očaja Idua Pandora, bez oblaka da se oči oslone, da je sve izmislio njen Soko samo da bi njenu dušu razmekšao i očistio.

Do žući naljučena Pandora umislila je da je Soko izmislio i smrtovnice i ubio udvarače, poslao ih na Tibet ili Cejlon, potplatio ih. I groblje je sagradio Soko i izmislio mrtvu djecu da bi svoju nosila sa većom mekoćom i nježnošću. Jer od besmrtnosti i sreće mekih kreveta i njegovog milovanja uzoholila bi se i ogrubila.

Smrt — sricala je misli Pandora — samo je izmišljotina njenog ljubavnika, kao i bolest i starenje. Samo da bi se ljubav uvećala i sačuvala. I poželjela je da se, kao sasvim mala, zarije nosom i trepavicama u krilo svoje majke i postavi pitanje:

— Hoće li mi šta biti?

A da ona uz smiješak, koji čvrsto vezuje za zemlju kao i srpska imena i obećava trajnost i radost, kaže da neće.

Ali na svu njenu nesreću i bijes, tugu i nagon za udaranjem, Soko nije obećao ništa slično. Naprotiv, dao joj je ljubav i vjernost, čvrsto od svih srpskih imena, ali joj je ponovio da će da traje kratko, dobije spomenik, umire, putuje gore ili dole.

Gore i putuje se nigdje Pandori. Ona bi da se zdrava valja po krevetima i raznježena kuva ruckove. I stalno čeka u koračanju do izlaza ka groblju da prizna da je sve to izmislio — i Jelicu i smrt i putovanje i razboljevanje. A on šuti i smješka se.

Na kraju na ulici, čvrsto odvojenog od groblja, bez ijednog mrtvaca — na njoj ona diše slobodnije. Hvata ga za mišice i vuče ga ka njihovoj plavoj sobi i vijetnamskom čilimu da ga zagri.

Sada zna Pandora da je Soko sve izmislio, kao što djeci čitaju tužnu poeziju koju pišu bludni pjesnici da bi se duša nježno ukalupila.

Iznenada, metar, dva-sasavim blizu nje, u buci ulice, jedna velika i lijepa, crvena, tek obojena kola, sa japanskim nazivom, jurnula su u neko srpsko ime i Pandora je čula samo — »Milane!« Udar i čovjek se srušio pored nje i umro. Zena je dotrčala. Krv se nepravilno ucrvjenjena prosula; kosti pukle. . .

I	shvati	je	strah
Pandora	nije	od	kog
Soko	izmislio	se	ne
smrt	i	već	PLAČE
uhvati			KLEČI

Uveče kad se mjesec pun Sokola izvlači napo-lje, na rijeku, on sa ispruženim rukama i spušenim kopcima tetura nesvjestan i omadijan.

Prestrašena i tiha, Pandora, sa ispruženim rukama, škiljeći, izlazi za njim i prati ga i mjesec misli — dva mjesecara.

Pandora šuti i ne govori — ni Sokolu, ni mjesecu, ni drugim mjesecarima. Ništa. Već korača za njim, iako je mnogo mnogo strah, iako mu mnogo mnogo zavidi, ali ovako ga pazi da ne upadne u rijeku, ako mjesec to poželi.